

HET VELDWERK

Roy de Haas

Het regionaal atlasproject

De meeste zomervogels zijn op dit moment terug en veel leden van de Vogelwerkgroep zitten midden in het inventarisatie-seizoen. In het vorige nummer van de Gierzwaluw (jrg 27, nr 4) heeft u kunnen lezen wat er zoal geïnventariseerd wordt in en om Amsterdam en bij wie u moet aankloppen om zich op te geven voor één van de projecten.

Helaas heeft bij ondergetekende de telefoon nog niet roodgloeiend gestaan met aanmeldingen voor het (Amsterdamse) regionaal atlasproject. Geen bericht kan in dit geval ook goed bericht zijn, want ik hoop dat de meeste leden stilzwijgend gehoor hebben gegeven aan de oproep om dit jaar in ieder geval de broedvogels in de directe nabijheid van zijn/haar woonomgeving te tellen.

In het kort nog even waar het om gaat.

De Vogelwerkgroep Amsterdam is benieuwd of de vogelstand in haar regio structureel aan het veranderen is. Delen van Amsterdam zijn flink gerenoveerd of bebouwd en parkjes zijn flink uitgegroeid. Wij hopen dit in kaart te kunnen brengen en dit uit te geven in een dik boekwerk met daarin ook de historie van vogels en vogelaars in en rond Amsterdam vanaf de 18e eeuw.

Wij blijven afhankelijk van ieders medewerking om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen. U hoeft maar 3 à 4 keer in de periode april – juni een rondje in de buurt van uw huis te maken om voor het atlasproject gegevens te verstrekken. Bijgaand in deze Gierzwaluw treft u een telformulier aan. Uitleg behoeft eigenlijk alleen maar de broedcode:

- 0 – Soort is aanwezig. Eén of meer maal waargenomen in het broedseizoen buiten het broedbiotoop (bijv. Tureluur boven bos, Visdief bij stadsgracht).
- 1 – Waarneming(en) van de soort in het broedseizoen, in een mogelijk broedbiotoop, zonder dat de aanwijzing omtrent broeden werd verkregen.
- 2 – Eénmalige waarneming van zingend of baltsend individu in het broedseizoen.
- 3 – Waarneming van een paartje in geschikt broedbiotoop in het broedseizoen.
- 4 – Territoriumgedrag (zang, gevechten, e.d.) op tenminste twee dagen, die meer dan één week uit elkaar liggen, op dezelfde plaats vastgesteld.
- 5 – Baltsend paar (ook paring) in mogelijk broedbiotoop.
- 6 – Bezoek van vogel aan waarschijnlijke nestplaats.
- 7 – Angstkreten of ander gedrag (alarmeren), dat wijst op aanwezigheid van een nest of jongen. Houd er echter rekening mee dat alarmeren lang niet altijd duidt op een broedgeval. Veel vogels alarmeren ook wanneer ze niet broeden. Let daarom speciaal op of de vogel aan één plaats gebonden is.
- 3 – Vogel met broedvlekken (niet altijd een betrouwbare aanwijzing voor een broedgeval ter plaatse)
- 9 – Transport van nestmateriaal, nestbouw of uithakken/graven van nestholte.
- 10 – Afleidingsgedrag. De vogel doet alsof hij verlamd of gewond is en lokt zo de waarnemer van het nest weg. Afleidingsgedrag komt vooral voor bij soorten die in open terreinen broeden, zoals steltlopers en een enkele zangvogelsoort, zoals de Rietgors.
- 11 – Pas gebruikt nest of eierschalen.
- 12 – Pas uitgevlogen jongen van nestblijvers of donsjongen van nestvlinders. Deze code moet uiterst zorgvuldig worden gebruikt. Soorten als Roek, Spreeuw, Kruisbek, Sijs, Barmsijs en zwaluwen, maar ook weidevogels en sterns kunnen met hun jongen grote afstanden afleggen. De jongen worden dan soms nog door de ouders gevoerd. Let daarom uitsluitend op jongen die duidelijk net het nest hebben verlaten.
- 13 – Gebruikt nest met onbekende inhoud. Bezoek door ouders aan een nest, waarvan de inhoud niet kan worden vastgesteld of waarneming van broedende vogel. Deze code is ondermeer bedoeld voor in kolonies broedende vogel zoals Roek en Oeverzwaluw.

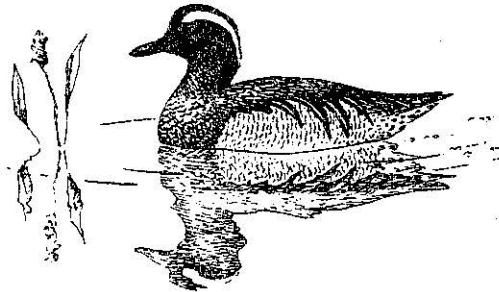
- 14 – Transport van voedsel voor of ontlastingspakketjes van de jongen. Voor de meeste zangvogels is dit een bruikbare code. Soorten als meeuwen en roofvogels voeren hun jongen echter nog lang nadat ze zijn uitgevlogen (zie ook code 12), terwijl sterns en IJsvogel soms lange voedselvluchten kunnen maken en dus best met voedsel buiten het broedgebied kunnen worden waargenomen. Het voeren van een wijfje door het mannetje moet met code 5 worden aangegeven.
- 15 – Nest met eieren.
- 16 – Nest met jongen gezien of jongen in het nest gehoord.

U dient per vogelsoort de hoogste broedcode aan te geven. Indien u een zingende Merel hebt, maar een ander exemplaar zit op een nest met eieren, dan gebruikt u alleen broedcode 15 voor alle territoria van de Merel.

Het nummer van het kilometervakje waarin u woont staat vermeld op de adressticker op de envelop van de Gierzwaluw. Zie ook de Gierzwaluw 26 p 117 voor een uiteenzetting van dit project.

Indien u vragen hebt omtrent het atlasproject kunt u altijd met ondergetekende contact opnemen. Ook voor meerdere waarnemingsvellen, indien u ook nog andere stukjes Amsterdam nader bekijkt (denk aan de lunchpauze!).

Roy de Haas
Groenendaalstraat 35 hs
1058 LE Amsterdam
tel. 020-176082



Voorjaarsfenologie

Bij dit nummer vindt u weer de bekende lijst met zomergasten. Noteert u alstublieft de data waarop u één of meer van deze soorten weer voor het eerst in de regio aantroft. Graag de lijst in juni naar de veldwerkcommissie sturen (zie colofon aan de binnenkant van het voorblad). Ook lijsten van het voorgaande jaar zijn nog welkom.

Het B.S.P. – niet broedvogels

Het Bijzondere Soorten Project (B.S.P.) voor broedvogels loopt nu al een tijdje. Met dit project van SOVON wordt gepoogd een goede indruk te krijgen van de zeldzame en schaarse broedvogels in Nederland. Dit was het laatste project om alle broedvogels in Nederland te monitoren en te bekijken waar het spaak loopt met bepaalde soorten (bijv. Ortolaan, Grauwe Kiekendief, Korhoen), teneinde beheersmaatregelen te kunnen nemen.

Daarnaast bestond de behoefte om een gestructureerd beeld te verkrijgen van alle zeldzame vogels die Nederland niet-broedend aandoen, een bundeling van alle losse waarnemingen van bijvoorbeeld IJzduiker, Roodhalsgans, Kraanvogel, Morinelplevier, Pestvogel, Sneeuwgorz, etc. Die bundeling is nu ook tot stand gekomen door SOVON en Dutch Birding, de laatste is een organisatie die nauw betrokken is bij de waarneming van schaarse en zeldzame vogels in Nederland. Bij deze Gierzwaluw is een formulier ingestoken. Dit is een maandkaart, waarop ten minste drie waarnemingen per soort aangegeven kan worden. Het kwartblok kan gehaald worden uit de inventarisatie-atlas voor Flora en Fauna (Staatsbosbeheer). Indien u die niet heeft, dan kunt u altijd een van de leden van de veldwerkcommissie of de regionale districtscoördinator van het SOVON (Hans Groot) bellen. In de kolom 'aantal' kunt u een scheiding maken in het aantal exemplaren wat overtrok of te plekke pleisterde (aanwezig was).

Eindelijk een project waar een ieder zijn interessante waarnemingen in kwijt kan.

Maandkaarten aanvragen bij/zenden aan

Hans Groot
SOVON districtscoördinator
Antwoordnummer 632 (geen postzegel nodig)
2060 WJ Santpoort